

Європейська політика сусідства

*Нілова Л., група Ю-94
Науковий керівник – Наталіч О.Ю.,
викладач кафедри права СумДУ*

Україна – європейська країна й вона прагне зайняти гідне місце серед країн Європейського Союзу. Сучасна Європа ставить в основу волю кожного громадянина, демократію й верховенство закону. Ці принципи є основою і нашого життя.

Україна зацікавлена в активному співробітництві з Євросоюзом у вирішенні актуальних питань, у першу чергу – в сфері міжнародного економічного співробітництва. Співробітництво з Євросоюзом дасть українським компаніям можливість прямого доступу до єдиного й гармонізованого європейського ринку, що нараховує близько 450 млн. споживачів.

Співробітництво Європейського Союзу з сусідніми країнами на сході та півдні є необхідним для підтримання безпеки у регіоні, ефективного функціонування політичної та економічної систем сторін. Інтенсифікація співпраці на сучасному етапі свідчить про обопільну зацікавленість у розвитку відносин, особливо після розширення ЄС у 2004 та 2007 роках. У зв'язку із розширенням Європейського Союзу у 2004 році запроваджена Європейська політика сусідства з метою уникнення появи нових ліній розмежування між ЄС та сусідніми державами, зміцнення стабільності, безпеки та добробуту її учасників. Вказані цілі сформульовано у Стратегії Європейської політики сусідства [8,]. Окрім цього, Європейську політику сусідства у 2003 році визначено у Комюніке про ширшу Європу, у якому підкреслено: політику сусідства потрібно відокремлювати від питання членства у ЄС. «Метою нової політики сусідства є забезпечення розвитку нових відносин, які у середньостроковому періоді не передбачають перспективи членства або ролі у інституціях Союзу» [9, с. 5]. Отже, цей запропонований у 2003-2004 роках Європейською Комісією зовнішньополітичний курс ЄС стосується співпраці з його східними та південними сусідами, а саме: з Алжиром, Вірменією, Білоруссю, Єгиптом, Грузією, Ізраїлем, Йорданією, Ліваном, Лівією, Молдовою, Марокко, Палестинською Автономією, Сирією, Тунісом, Україною. Вона пропонує переваги поглиблених відносин, і саме з її допомогою ЄС має намір сприяти урядам даних держав у реалізації завдань політично-економічних реформ.

Для досягнення цілей, сформульованих у Стратегії Європейської політики сусідства, вказано пріоритети, які наблизять сусідні країни до ЄС. Саме ці пріоритети враховано у спільно погоджених Планах дій, які стосуються таких питань, як:

- політичний діалог та реформи,
- економічне та соціальне співробітництво та розвиток,
- питання торгівлі, ринкової та регулятивної реформи,
- співробітництво у сфері правосуддя, свободи та безпеки,
- галузеві питання (енергетика, інформаційне суспільство, охорона навколишнього середовища тощо),
- людський вимір (громадянське суспільство, освіта, охорона здоров'я тощо).

Відносини із сусідніми країнами побудовано на засадах взаємного зобов'язання дотримуватися спільних цінностей у сферах верховенства права, належного державного управління, поваги до прав людини, включаючи права меншин, сприяння добросусідським відносинам, принципам ринкової економіки та стабільного розвитку.

Теоретична основа дослідження даної питання викладена у працях багатьох вчених, зокрема: 1) М. Чабанна – європейська політика сусідства та її роль у розвитку відносин Україна – ЄС, 2) В. Мартинюк 12-й самміт Україна – ЄС: крок вперед без чітких надій - Спеціально для «Євроатлантичної України», 3) В. В. Халаджи – європейська політика сусідства – причини її появи, еволюції та подальші перспективи її розвитку, 4) Микієвич М. Міжнародно-правові аспекти співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами,

В роботі В. В. Халаджи - досліджено базові засади формування зовнішньої політики ЄС щодо своїх сусідів, що дає можливість з'ясувати основні відмінності інструментів та методів процесу розширення ЄС від нової «політики сусідства» та виявити причини її еволюційного характеру.

Згідно з вихідною концепцією побудови Європейської політики сусідства (ЄПС), її основною метою було створення передумов для інтенсифікації відносин розширеного ЄС зі своїми сусідами задля забезпечення простору стабільності та безпеки уздовж усього кордону Об'єднаної Європи. Отже, ЄПС з самого початку свого існування і до сьогодні залишається односторонньою ініціативою політикою Європейського Союзу щодо Південного Середземномор'я, Близького Сходу та окремих країн Східної Європи, в рамках якої ЄС прагне розвивати відносини. Аналіз її базових принципів, а також методології ЄПС дає підстави виділити в ній низку недоліків, які і стали передумовами імплементації ідей ключових держав- членів щодо необхідності її подальшого трансформування.

На сучасному етапі розбудови української держави питання стосунків між Україною та Європейським Союзом стає все більш актуальним. У грудні 2009 року під час чергового саміту Україна – Європейський Союз не було підписано Угоду про асоціацію. Переговори про її підписання тривають 2 роки (з часу закінчення дії Угоди про партнерство та співпрацю). Серед основних причин відмови – висока корупція, повільний темп впровадження реформ, зростаючий зовнішній борг країни, постійні конфлікти у владі. З черговою політичною ініціативою Брюссель не подає навіть натяку на майбутній вступ нашої країни до ЄС. Проте можна стверджувати, що стосунки між Україною та ЄС розвиваються з кожним роком інтенсивніше. В якому напрямку розвиватимуться стосунки між Україною та Європейським Союзом в найближчому майбутньому: перспектива членства чи угода про асоціацію? Причина в тому, що даному питанню не приділяється значної уваги. Український вчений М.Рябчук зазначив, що необхідно з'ясувати, як розвивались стосунки між Україною та ЄС, які переваги отримує наша країна від цього з політичної та економічної точки зору.

Під час чергового саміту Україна – Європейський Союз, що відбувся в Києві на початку грудня минулого року, не було підписано Угоду про асоціацію. Українські політики сподівалися, що проблем з цим не буде, і навіть завчасно проголосили про її підписання. Корупція, повільний темп впровадження реформ, зростаючий зовнішній борг країни, постійні конфлікти між Президентом та Прем'єр-міністром – причин відмови достатньо, і тривалий час вони одні й ті ж самі.

Список використаних джерел

1. Халаджи В.В. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/dip/2011_51/09_07.pdf
2. Перепелиця Г. Нові інструменти «Східного партнерства» і можливості для країн-учасниць // Відносини Україна – ЄС у форматі «Східного партнерства» і можливості для країн-учасниць (10) липень, 2009. – С.35-46.
3. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М. Мальський, М.Мацяк. - К.: Знання. - 2007. – 461 с.
4. Микієвич М. Міжнародно-правові аспекти співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами. Монографія / Микієвич М. –Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка. - 2001.200с. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_uprav1/2010_3/46.pdf.
5. Чабанна М. Європейська політика сусідства та її роль у розвитку відносин Україна – ЄС. http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/PSF/2009_11/Chabanna.pdf.